

Gang, at den daværende Grundlovs § 32 kun talte om Medlemstallet i Folketinget, men ikke om, at Valgkredsene skulde være lige store. Der stod, at der skulde være en Folketingsmand for omtrent hver 14 000, oprindelig, senere for hver 16 000 Indbyggere; det betød kun, at vi skulde have saa og saa mange Folketingsmænd, ganske vist stigende med Befolkningens Vækst, det fandt man rimeligt den Gang, men der stod intet om, sagde man, at Kredse skulde være lige store, og det blev aldrig fuldt ud gennemført. Det var efter min Mening en forkert Fortolkning. Meningen var utvivlsomt, at Valgkredsene skulde være omtrent lige store, naturligvis kunde der tages Hensyn til visse geografiske Forhold, Befolkningstæthed o. s. v., men omtrent lige store.

Det var Frede Bojsens gamle forkerte Fortolkning. J. C. Christensen optog denne Fortolkning, han fulgte i det gamle moderate Spor og hævdede under alle Forhandlingerne den Gang, at det, der stod i Grundlovens § 32, var, hvor mange Folketingsmænd der skulde være, der stod intet om, at Kredse skulde være lige store. Det var utvivlsomt en uhyre Fejl, Venstre den Gang begik, og dette har i højeste Grad medvirket til, at det gamle System med Enkeltmandsvalg, der nu staar i Mindets Glans, faar vi aldrig tilbage, det er opgivet, og opgivet en Gang for alle.

Da vi efter Systemskiftet for Alvor rejste Valglovsspørgsmaalet her, erklærede man fra en enkelt Venstreministers Side — det var fra Christoffer Hages Side ved Finanslovdebatten 1903 —, at Byerne havde et uafviseligt Retfærdighedskrav paa at faa større politisk Repræsentation gennem en Omlægning af Valgkredsene, saa at de blev omtrent lige store. Men skønt en enkelt Venstreminister havde erklæret det, vilde man ikke gaa ind derpaa. Da vi i Februar 1905, tror jeg, det var, foreslog Nedsættelsen af en Valglovskommission til at optage hele dette Spørgsmaal, den Valglovskommission, Venstre den Gang ikke vilde gaa ind paa, men nu alt for sent, meget for sent. endelig gik ind paa — meget for sent set fra Venstres eget Standpunkt —, udtalte det ærede Medlem Hr. J. C. Christensen: Der er to Veje at gaa: man kan opfylde Grundloven, saa skal det være til Punkt og Prikke, bogstaveligt, saa skal vi have netop saa mange Folketingsmænd, som der ligger i, at der skal være en for hver 16 000, eller ogsaa maa vi forandre den. Det var det ærede Medlems Standpunkt. Dette medførte, at hele Valglovsspørgsmaalet

blev til et Grundlovsspørgsmaal. Vi fra vor Side beklager det ikke.

Naar man fra Venstres Side taler saa meget om de gamle Enkeltmandsvalg, skal man vide, hvad det er, der for Befolkningen staar i Mindets Glans, og man skal vide, at Venstre har sit Hovedansvar for, at vi ikke i rette Tid fik en saadan Valgkredslægning med nogenlunde lige store Kredse, at dette System kunde være bevaret. Venstre viste sig den Gang som altid som et Parti, der er opfyldt af en ganske enestaaende Parti- og Klasseegoisme, ganske enestaaende; den er ikke en Gang bevidst, den er rent naiv, rent umiddelbar. Den værste Egoisme er i Virkeligheden den naive, umiddelbare, ubevidste, den, der, om jeg saa maa sige, udstraaler af vedkommendes inderste Væsen. Det er den allerværste, for den beregnende Egoisme kan man dog diskutere med, man kan tage Argumenterne frem og vise, de er uholdbare, og sige, det er i det lange Løb en uholdbar Egoisme, de vil ikke selv staa sig ved den. Men den Egoisme, der udgaar af Væsenet selv, hvad skal man stille op med den? Og den har i alle de Aar, vi har forhandlet om Valglovsforslag, udstraalt af Venstres Væsen.

Venstre har i Virkeligheden betragtet sig som Vorherres udvalgte Folk, der skulde have mere, end der tilkom dem efter Lighedens Grundsætning. Det var paa en Maade Preusseriet om igen, det var den preussisk-tyske Imperialisme, der paa sin Hegelianske Maade mente, at Tyskerne og navnlig Preussertyskerne var det udvalgte Kulturfolk, der havde Ret til at udvide deres Omraade langt ud over, hvad der var og talte Tysk, og det gjorde de, det havde de Lov til i selve Kulturfremskridtets Navn, for det var til Gavn for alle de undertrykte Folk, at de kom ind under dette velsignelsesrige Styre. Det var den gamle jødiske Moral: een Moral overfor Folkets egne Medlemmer og en anden overfor Hedningene; man maatte ikke tage Aagerente af sine egne, men man maatte forfærdelig gerne snyde Hedningene.

Denne jødisk-preussisk-venstre-danske Egoisme har altid kendetegnet Venstre, naar vi har haft Valglovsforhandlinger. De havde Lov til at brede sig ind paa Omraader, der slet ikke var deres, og vi skulde ikke blot ikke protestere imod det, men vi skulde takke for denne velsignelsesrige Ordning, hvorefter Venstre sad med 13—15—20 Mandater mere, end der tilkom dem, for det var i Virkeligheden til Gavn for hele